

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 3 ครั้งที่ 3 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ

วันศุกร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 3 ครั้งที่ 3 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ โดยมี นายสุชาติ ตันเจริญ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

ประธานฯ ได้อนุญาตให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรีกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 24 เป็นเวลาพอสมควร และเมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(1) กระทู้ถาม	ไม่มี
(2) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	ไม่มี
(3) รับรองรายงานการประชุม	ไม่มี
(4) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	

4.1 รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและหามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ส่วนบุคคลและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

นายสรอรรถ กลิ่นประทุม ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและหามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ส่วนบุคคลและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ นำเสนอรายงานว่า คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจำนวน 2 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ โดยมี ศาสตราจารย์โกวิท พวงงาม เป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน โดยมี นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งที่ประชุมได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการฯ อาทิ ผู้แทนจากกรมที่ดิน กรุงเทพมหานคร และการเคหะแห่งชาติ พบว่าเรื่องดังกล่าว เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์วิธีการจัดสรรที่ดินในการพัฒนาทรัพย์สินหรือการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เอกชน พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน โดยการแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ จึงได้อาศัยตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 150 เขียนเป็นข้อสังเกตเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและถือปฏิบัติ โดยได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคือออกเป็น 3 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการระยะสั้น เป็นข้อสังเกตโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณา
ดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ทันที โดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับแต่อย่างใด
2. มาตรการระยะกลาง เป็นข้อสังเกตโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขกฎหมาย
ลำดับรอง อาทิ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง
3. มาตรการระยะยาว เป็นข้อสังเกตในการแก้ไขกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ
ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 และการแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายที่ดิน

**ศาสตราจารย์โกวิท พวงงาม ประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา
หามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ** นำเสนอรายงานว่า จากสภาพปัญหาประชาชน
ในท้องถิ่นไม่ทราบว่าที่ดินของรัฐอยู่บริเวณใดและไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นผู้ครอบครองดูแลทำให้เกิด
การบุกรุก และที่ดินของรัฐบางประเภทยังสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้นั้น คณะอนุกรรมการฯ
ได้เสนอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสำรวจที่ดินที่หน่วยงานของรัฐมีกรรมสิทธิ์ครอบครอง
หรือดูแล โดยให้มีการแสดงรายละเอียดพื้นที่ทั้งหมด ทั้งพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์แล้วและพื้นที่ที่ยังไม่มีการใช้
ประโยชน์ โดยเฉพาะพื้นที่ในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประกาศให้สาธารณชนทราบ
พร้อมปักป้าย แสดงเครื่องหมายแนวเขต หรือรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินดังกล่าว และเพื่อให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประโยชน์ใช้สอยในที่ราชพัสดุ จึงเสนอให้ปรับปรุงขั้นตอนการอนุญาต โดยกำหนดให้
การพิจารณาอนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุควรดำเนินการให้เป็นที่ยุติ
ในระดับจังหวัด โดย "คณะกรรมการระดับจังหวัด" เว้นแต่กรณีที่มีข้อโต้แย้งและไม่สามารถหาข้อยุติได้
จึงจะส่งเรื่องดังกล่าวมายังส่วนกลางโดยกรมธนารักษ์ ส่วนปัญหาที่ผู้อยู่อาศัยและผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์
ในที่ดินหมู่บ้านจัดสรรบางประเภท ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย
การจัดสรรที่ดินและประโยชน์ของการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร จึงมักเกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการทรัพย์สินสาธารณะูปโภคของหมู่บ้านนั้น ได้เสนอให้กรมที่ดินดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ
ที่หลากหลาย เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อยู่อาศัยและผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหมู่บ้านจัดสรรเกี่ยวกับ
สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินและการดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร
เพื่อประโยชน์ในการโอนทรัพย์สินสาธารณะูปโภคให้เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ เมื่อมีผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวน
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังและโครงการแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ที่ต้องจัดให้มีการประชุมและให้ความรู้แก่
ผู้อยู่อาศัยและผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหมู่บ้านจัดสรรเกี่ยวกับขั้นตอนและสิทธิประโยชน์ของการจัดตั้ง
นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร สำหรับปัญหาที่ผู้จัดสรรที่ดินบางรายหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยทยอยจัดสรรที่ดิน
เป็นแปลงย่อย ๆ ครั้งละไม่ถึง 10 แปลง เพื่อจะได้ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ซื้อ
ที่ดินจัดสรรไม่ได้รับความคุ้มครองนั้น ได้เสนอให้รัฐบาลและกรมที่ดินพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันมิให้
ผู้จัดสรรที่ดินหลีกเลี่ยงระเบียบและกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานกับ
เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการตรวจตราหาผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดิน

**นายสันติชัย สุขราชฎ์ เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาหามาตรการ
แก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ** นำเสนอเกี่ยวกับมาตรการการแก้ปัญหาระยะยาว โดยเสนอ
ให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

และไม่เป็นธรรมต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ซึ่งผู้ซื้อที่ดินจัดสรรไม่สามารถเริ่มจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หรือดำเนินการโอนทรัพย์สินสาธารณะูปโภคของหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นสาธารณประโยชน์เองได้ โดยกำหนดให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังและโครงการสามารถเริ่มกระบวนการเพื่อให้มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือการโอนทรัพย์สินสาธารณะูปโภคของหมู่บ้านจัดสรร ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร โดยไม่ต้องรอให้ผู้จัดสรรที่ดินเป็นผู้มีอำนาจริเริ่มเท่านั้น และแก้ไขวิธีการโอนทรัพย์สินสาธารณะูปโภคของหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นสาธารณประโยชน์ จากวิธีการ "จดทะเบียน" ซึ่งต้องดำเนินการโดยความยินยอมของทั้งผู้ยกให้และผู้รับ เป็นวิธีการ "อุทิศทรัพย์สินให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปใช้สอยร่วมกัน" และเสนอให้เพิ่มเจ้าพนักงานท้องถิ่นในพระราชบัญญัติ เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบ และดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะภายในโครงการจัดสรรที่ดิน เพื่อแบ่งเบาภาระงานของเจ้าพนักงานที่ดิน รวมทั้งเสนอให้เพิ่มกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนเทศบาลภายในจังหวัดเลือกกันเอง ให้เหลือ 1 คน และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลภายในจังหวัดเลือกกันเองให้เหลือ 1 คน ในคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด นอกเหนือจากผู้แทนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน นำเสนอรายงานว่าการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นนั้น เสนอให้กรุงเทพมหานครควรมีการอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ตลอดจนกระบวนการลำดับ ขั้นตอนในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน พ.ศ. 2536 และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถปฏิบัติและดำเนินงานได้อย่างรอบคอบ ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งให้กรุงเทพมหานครทบทวนหนังสือเวียนของกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0405/9507 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 เรื่อง แนวทางการรับโอนสาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ให้เป็นสาธารณประโยชน์ เนื่องจากแนวทางที่กำหนดไว้ในหนังสือเวียนดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติมาก และควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับการรับโอนทรัพย์สินภายในโครงการหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นสาธารณประโยชน์ สำหรับมาตรการในระยะยาวนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องกำหนดให้มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อใช้เป็นกฎหมายกลางสำหรับนำมาใช้บังคับกับเรื่องนี้โดยตรง โดยจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้เป็นกฎหมายกลางที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเบื้องต้นอาจพิจารณานำเอาข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน พ.ศ. 2536 มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน พ.ศ. โดยปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้ครอบคลุมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทเพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถนำมาใช้บังคับได้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

นายเลิศศักดิ์ บุบผามาลา อนุกรรมการพิจารณาการศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน ได้นำเสนอเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีที่ดินที่เจ้าของปล่อยให้

ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์แล้วหากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ถือว่าที่ดินนั้นตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยเพิ่มมาตรา 6/1 ที่ดินซึ่งประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสงบและเปิดเผยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี ติดต่อกันสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินและไม่น้อยกว่า 5 ปี ติดต่อกันสำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยผู้มีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มิได้หวงกัน เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอหรือเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เห็นเอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการสอบสวนและรังวัดที่ดินส่วนที่ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วปิดประกาศไว้ ณ ที่ดินนั้น และประกาศในระบบสารสนเทศของกรมที่ดินและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ไม่น้อยกว่า 90 วัน เมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้มีสิทธิในที่ดินนั้นมิได้คัดค้าน ให้ถือว่าที่ดินดังกล่าวตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเมื่อที่ดินซึ่งถือว่าตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้น โดยผลของการเพิ่มมาตรา 6/1 จะทำให้ที่ดินของเอกชนที่ปล่อยให้ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์กลายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของกฎหมาย ซึ่งรวมถึงที่ดินส่วนกลางของโครงการจัดสรรที่ดินที่มีการปล่อยให้ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ และเมื่อเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องย่อมสามารถเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะได้ภายในอำนาจหน้าที่ของตนได้

สมาชิกฯ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ในประเด็นต่าง ๆ โดยได้อภิปรายสนับสนุนข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เนื่องจากผู้จัดสรรที่ดินปล่อยให้พลละเลยไม่มีการดูแลพื้นที่สาธารณะส่งผลให้กลายเป็นพื้นที่รกร้าง ก่อให้เกิดอาชญากรรมในบริเวณดังกล่าวหลายครั้ง และได้เสนอแนะการแก้ปัญหาด้านการจัดเก็บขยะ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำอาคารขยะเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนในพื้นที่ที่ถูกละเลยทราบและจัดการประชุมใหญ่เพื่อเรียกร้องสิทธิ์ที่ควรพึงได้เสนอให้กับผู้จัดสรรที่ดินเข้ามาแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ในมาตรการระยะกลางและระยะยาว ควรเสนอให้มีการเก็บภาษีโรงเรือนในหมู่บ้านจัดสรร เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการใช้พื้นที่สาธารณะ ส่วนในมาตรการระยะสั้นนั้น หน่วยงานกรุงเทพมหานครต้องใช้บุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และให้หน่วยงานรับผิดชอบดูแลพื้นที่สาธารณะมิใช่หลีกเลี่ยงจนพื้นที่นั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับประชาชน อีกทั้งควรคืนอำนาจในการเรียกจัดตั้งนิติบุคคลให้กับลูกบ้าน และแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กรมที่ดินสามารถแก้ไขโฉนดโอนกรรมสิทธิ์ของเอกชนให้เป็นของหลวงได้ หากพื้นที่นั้นไม่มีการใช้สอยที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือมีการใช้สอยประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่เกิน 5 ปี พร้อมทั้งเร่งให้มีการสำรวจพื้นที่ตกสำรวจในพื้นที่ที่มีจำนวนหลังคาเรือนไม่เพียงพอในการจัดตั้งเป็นชุมชน เพราะทำให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวไม่มีโอกาสในการสะท้อนปัญหาในพื้นที่ได้

นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกัน ตอบข้อชี้แจง โดยกล่าวขอบคุณสมาชิกฯ ที่ให้การสนับสนุนในรายงานของคณะกรรมการฯ ในส่วนของข้อเสนอแนะที่สมาชิกฯ เสนอมานั้น ในปัญหาการใช้ที่ดินเป็นปัญหาของกรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ การพัฒนาพื้นที่ที่ดินที่ประชาชนใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ที่ยังไม่ถูกจัดสรรเป็นพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากยังมีผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในพื้นที่นั้น จึงไม่สามารถดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีกฎหมายควบคุมอยู่ คณะกรรมการฯ จึงเสนอแก้ไขในฉบับบัญญัติกฎหมายในประมวลกฎหมายที่ดินด้วยการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา 6/1 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการพัฒนาพื้นที่ต่อไปได้

นางสุรชาติพิทย์ สนเอี่ยม รองปลัดกรุงเทพมหานคร ตอบข้อชี้แจงว่า กรุงเทพมหานคร ได้รับการติดต่อให้รับมอบหมู่บ้านและพื้นที่ที่ประชาชนร้องขอให้มีการแก้ไข เนื่องจากในพื้นที่มีปัญหา ประชาชนเดือดร้อน ในประเด็นเรื่องของหมู่บ้านจัดสรรในการใช้พื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน อาทิ การใช้ถนน และการถมพื้นที่ เมื่อกรุงเทพมหานครจะเข้าไปทำการแก้ไขกลับถูกโต้แย้งจากพื้นที่ที่มีผู้ถือกรรมสิทธิ์ สำหรับ ข้อเสนอแนะที่สมาชิกฯ ได้เสนอนั้น จะนำไปดำเนินการโดยในระยะสั้น เรื่องของการจัดอบรมและเพิ่ม ประสิทธิภาพให้กับบุคลากรนั้นสามารถทำได้ทันที สำหรับในระยะกลางเรื่องของการรับโอนนั้น จะทำการปรึกษาหารือและทบทวนเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย ส่วนในระยะยาวนั้นจะได้หารือกับ สภากรุงเทพมหานครในการออกข้อบัญญัติต่อไป

นายสรอรรถ กลิ่นประทุม ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา การบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและหามาตรการแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาที่ดิน การพัฒนา ทรัพย์สินที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันในพื้นที่ส่วนบุคคลและพื้นที่เอกชนทั่วประเทศ ชี้แจงว่า หากที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับข้อสังเกตที่คณะกรรมการฯ เสนอ ก็จะสามารถเป็นแนวทางให้ส่วนราชการ นำไปปฏิบัติได้ โดยคณะกรรมการฯ จะติดตามการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ

ที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เพื่อส่งไปยัง คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการต่อไป

4.2 รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการถ่ายโอนถนน ทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

นายวีระกร คำประกอบ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา การถ่ายโอนถนนทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอรายงานว่า ปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนที่มาจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศนั้น สมาชิกฯ ได้นำมาหารือในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรทุกสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่คือปัญหาเรื่องสภาพถนนที่ชำรุดเสียหาย โดยถนนทางหลวงท้องถิ่น ซึ่งดูแลรับผิดชอบโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนงบประมาณในการบำรุงรักษาดูแล หรือได้รับการ จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อการดูแลรักษาถนนให้คงสภาพอยู่และสามารถ ใช้การได้ ทั้งนี้คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการฯ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานงบประมาณ กรมทางหลวงชนบท และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งประเทศไทย รวมทั้งได้ไปศึกษาดูงานเพื่อศึกษาพื้นที่สายทางถนนที่เป็นตัวอย่างของปัญหาอุปสรรค จากแผนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจากการพิจารณาศึกษาของ คณะกรรมการฯ พบปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากรและเครื่องมือเครื่องจักร เนื่องจากในการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน โดยเฉพาะภารกิจถนนที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมทางหลวงชนบทที่การถ่ายโอนมานั้น เป็นการถ่ายโอนมาเพียงภารกิจถนน โดยไม่มีการจัดสรรบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านงานโยธา รวมทั้ง สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหากมีก็จะเป็นเครื่องมืออุปกรณ์ ที่ชำรุดหรือไม่ทันสมัย ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ แม้ว่าตามภารกิจของกรมทางหลวงชนบทจะมีบทบาทหน้าที่ ในการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือในการเป็นพี่เลี้ยงด้านข้อมูล ด้านเทคนิค และสนับสนุนด้านเครื่องจักร ในการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจถนนก็ตาม

แต่ด้วยภารกิจที่มีจำนวนมากที่ต้องดูแลถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบทด้วย อีกทั้งบุคลากรด้านช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านงานช่าง ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการในการก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาถนน หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณที่เพียงพอต่อการบริหารจัดการในกระบวนการดังกล่าวสามารถจ้างผู้รับจ้างเข้ามาดำเนินการตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามแบบมาตรฐานงานก่อสร้างที่รัฐกำหนดได้ อันเป็นการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรและด้านเครื่องมือเครื่องจักรได้ในระดับหนึ่ง

2. ปัญหาการบริหารจัดการการถ่ายโอนภารกิจงานทางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เป็นไปตามแผนกระจายอำนาจ โดยศักยภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้ในบางท้องถิ่นไม่สามารถดูแลบำรุงรักษาถนนที่อยู่ในความดูแลได้ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กอันนำไปสู่มติของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562 ที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนภารกิจทางหลวงชนบทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากกรมทางหลวงชนบทแล้วแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ จากการพิจารณาของคณะกรรมการฯ และการรับฟังข้อมูลของสมาชิกฯ แม้ว่าคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีมาตรการเพื่อกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การแก้ไขปัญหาการถ่ายโอนภารกิจทางหลวงชนบทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากกรมทางหลวงชนบท โดยสามารถโอนภารกิจถนนคืนให้กับกรมทางหลวงชนบทได้ โดยยื่นเรื่องผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่งคณะอนุกรรมการนี้มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และพบว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดมานั้นมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติทำให้ขั้นตอนในการพิจารณาเป็นไปได้ยาก ซึ่งคณะกรรมการฯ เสนอให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ให้สามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น โดยมีอำนาจพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดศักยภาพในการดูแลภารกิจถนนให้โอนภารกิจให้กับหน่วยงานที่มีศักยภาพในการดูแลรักษาให้ถนนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้แล้วรายงานให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

3. ปัญหาด้านงบประมาณ โดยในการพิจารณาโครงการของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เสนอมา ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ประสบปัญหาขาดแคลนด้านงบประมาณในการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน โดยเฉพาะถนนที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมทางหลวงชนบทที่มีการถ่ายโอนภารกิจแต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทำให้ถนนในหลายท้องถิ่นอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ไม่สะดวกต่อการใช้สัญจรของประชาชน โดยโครงการเหล่านี้หน่วยงานผู้พิจารณางบประมาณจะเป็นผู้พิจารณาว่าโครงการใดมีความสำคัญและควรได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนเท่าใด ทำให้การกระจายงบประมาณไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงอันก่อให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณทำให้ในบางท้องถิ่นไม่ได้รับความเป็นธรรมและเกิดการกระจุกตัวด้านงบประมาณของภารกิจถนนในบางท้องถิ่นที่เท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันในการจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีที่มาจกแหล่งรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายได้จากภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลจัดเก็บและแบ่งให้ และเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรทุกประเภท ในขณะที่ความยาวของถนนสายทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบมีจำนวน 597,667 กิโลเมตร แบ่งเป็น ถนนคอนกรีต 180,444 กิโลเมตร ถนนลาดยาง 123,831 กิโลเมตร และถนนลูกรัง 293,392 กิโลเมตร ดังนั้น จึงควรกระจายงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นตามภาระหน้าที่ที่ท้องถิ่น

ต้องดูแลรับผิดชอบตามจำนวนกิโลเมตรของถนน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรได้รับงบประมาณร้อยละ 10 ของสัดส่วนรายได้ ซึ่งจะได้จำนวน 80,000 ล้านบาท เพื่อใช้สำหรับภารกิจก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนนทางหลวงท้องถิ่น

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการฯ มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ควรพิจารณาปรับลดงบประมาณของกรมทางหลวงร้อยละ 10 และกรมทางหลวงชนบท ร้อยละ 15 เพื่อเพิ่มสัดส่วนเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสนับสนุนภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมา รวมทั้งปรับปรุงภารกิจงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันระหว่าง กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรแก้ไขกฎ ระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องให้สามารถใช้งบประมาณการจังหวัดและงบประมาณศาสตร์จังหวัด เพื่อนำไปใช้สนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

3. ควรปรับลดประมาณการรายได้จัดเก็บขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากสำนักงบประมาณได้ประเมินไว้สูงเกินไปและไม่สะท้อนความเป็นจริง

4. ควรโอนภารกิจการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ และการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นสัดส่วนของรัฐบาลกลาง ซึ่งจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเพดานงบประมาณสูงขึ้น

นายวัชรพล โตมรศักดิ์ เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา การถ่ายโอนถนนทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอรายงานเกี่ยวกับแนวทาง ในการจัดสรรงบประมาณซึ่งมี 2 แนวทาง โดยแนวทางที่ 1 ให้นำงบประมาณอุดหนุนจำนวน 80,000 ล้านบาท ไปจัดสรรเพื่อใช้สำหรับก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนทุกประเภท โดยคิดตามจำนวนระยะทางตามภารกิจ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ รับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้ทุกท้องถิ่นมีงบประมาณเพียงพอ

นายอนุรักษ์ จูริมาศ กรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการถ่ายโอนถนน ทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอรายงานเกี่ยวกับแนวทางในการจัดสรร งบประมาณในแนวทางที่ 2 คือนำงบประมาณอุดหนุนที่ประมาณการไว้เพื่อการซ่อมบำรุง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน ซึ่งกำหนดไว้จำนวน 80,000 ล้านบาท แบ่งงบประมาณเป็น 2 ส่วน คือ หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อการปรับปรุง บำรุงรักษาถนนให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้โดยสะดวก จำนวนประมาณ 56,000 ล้านบาท สำหรับใช้ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง และถนนลูกรัง และอีกจำนวน 24,000 ล้านบาท เพื่อใช้ก่อสร้างและพัฒนาระบบถนน

สมาชิกฯ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ โดยสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณในการบำรุงดูแลรักษาถนนตามกิโลเมตรเพื่อกำจัดความเหลื่อมล้ำและ สร้างความเท่าเทียม ซึ่งหากทำได้จะสามารถบำรุงถนนได้อย่างเป็นรูปธรรม และควรมีการกระจายอำนาจไปสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง รวมทั้งมีแผนในการกระจายอำนาจที่ชัดเจน สำหรับประเด็น การถ่ายโอนถนนทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ภารกิจทั้งหมดจะอยู่ในการดูแลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจึง ควรมีการถ่ายโอนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลถนนด้วย นอกจากนี้ ยังขาดงบประมาณในการพัฒนา จัดซื้ออุปกรณ์ โดยเมื่อถ่ายโอนภารกิจมาแล้วควรนำงบประมาณที่กรมทางหลวงได้รับในการดูแลพื้นฟูถนน ชนบทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดสรร ตลอดจนได้เสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง

ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 50 และรัฐบาลควรมีความจริงจัง จริงใจในการแก้ปัญหา เมื่อเห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอควรจัดหารายได้ มิใช่สร้างหนี้สินให้กับประเทศโดยการกู้เงินอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นปัญหาของประเทศในระยะยาว ด้านเงินอุดหนุนทั่วไปที่กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อาทิ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นมโรงเรียน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไม่ควรนำไปรวมเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรได้รับเงินอุดหนุนที่นำไปดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ อีกทั้งควรแยกภารกิจอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ อีกทั้งควรมีการบูรณาการในการบริหารจัดการและพัฒนาถนนที่เป็นสาธารณะแต่ยังเป็นดินลูกรังที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ต้องขออนุญาตเพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน

นายวีระกร คำประกอบ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการถ่ายโอนถนนทางหลวงชนบทให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอบข้อชี้แจง โดยขอขอบคุณสมาชิกฯ ที่ให้การสนับสนุนและให้ข้อคิดเห็นอย่างกว้างขวางอันเป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งหากงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ จะสามารถปรับปรุงถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เกิน 10 ปี ถนนในประเทศจะกลายเป็นคอนกรีตลาดยางได้ทั้งหมด ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะผ่านการพิจารณาจากสภาไปสู่คณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการต่อไป

4.3 รายงานผลการพิจารณาศึกษาญาติ เรื่อง การศึกษาและแก้ไขปัญหาประมงไทยซึ่งคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสร็จแล้ว

นางกัณตวรรณ ตันเถียร ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ นำเสนอรายงานที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกที่ต้องยึดถือและปฏิบัติตามกติกาสากลแต่การนำวิธีของนานาชาติมาใช้นั้นต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ให้กระทบต่อพี่น้องประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีปัญหาการทำประมงโดยผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และการควบคุม และปัญหาการค้ามนุษย์ในการใช้แรงงานของภาคประมง แม้ว่าประเทศไทยจะใช้เวลาเพียง 4 ปี ในการปลดใบเหลืองจากสหภาพยุโรปตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน 2558 ถึงวันที่ 8 มกราคม 2562 และสามารถยกระดับสถานะประเทศไทยในรายงานการค้ามนุษย์ของกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา จากระดับ 3 เป็นระดับ 2 แต่การดำเนินงานของภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวกลับส่งผลกระทบต่อภาคการประมงไทยอย่างรุนแรงและต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน อาทิ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในเรือประมงไทย ปัญหาการประมงในน่านน้ำไทย ปัญหาการประมงนอกน่านน้ำไทย ปัญหาอุตสาหกรรมประมง และปัญหาเกี่ยวกับกลไกการบริหารจัดการประมงทางทะเล ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาญาติดังกล่าวอย่างรอบคอบและรอบด้าน โดยเชิญสมาชิกฯ ที่เป็นผู้เสนอญาติ และเชิญหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนตัวแทนพี่น้องชาวประมง ทั้งประมงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน และประมงนอกน่านน้ำ มาให้ข้อมูล และได้ตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาและแก้ไขประมงไทย โดยมี นายนิรศ ขำนุรักษ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งได้พิจารณาศึกษาปัญหาและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน รวมทั้งมีการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังการทำการประมง กรมประมง ดังนั้น ในการเสนอญาติครั้งนี้จึงถือว่าเป็น

ครั้งสำคัญของสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากแต่ละพรรคการเมืองทั้งพรรคฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านต่างเห็นถึงปัญหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของภาคประมงไทย โดยการเสนอญัตตินี้มีเป้าหมายในการแก้ปัญหาดังกล่าวให้บรรเทาเบาบางลงเพื่อให้ชาวประมงไทยสามารถประกอบอาชีพได้อย่างสุจริตและภาคการประมงไทยสามารถกลับมาแข็งแกร่งได้อีกครั้ง

นายนิรุฒ ขำนุรักษ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ และประธานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและแก้ไขประมงไทย นำเสนอรายงานว่า ปัญหาการประมงทะเลไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ปัญหาที่จำเป็นต้องมีการเร่งรัดดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วนหรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ในทันที อาทิ ปัญหากรณีข้อเรียกร้องของชาวประมง 11 ข้อ และปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายประมงซึ่งเกิดภายหลังจากการที่คณะกรรมาธิการยุโรปได้ประกาศให้ไทยเป็น "ประเทศที่มีความเป็นไปได้ที่ไม่ให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป (ให้ใบเหลือง)" เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2558 ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรปที่เป็นตลาดสำคัญของไทย โดยการออกกฎหมายมาบังคับใช้ที่ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การมีบทกำหนดโทษที่รุนแรง และการเร่งรีบบังคับใช้กฎหมายโดยไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงกฎหมายมีจุดบกพร่องอื่น ๆ อีกหลายประการ จนชาวประมงได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ดังนั้น สมาชิกฯ ทั้งจากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจึงได้ร่วมกันเสนอญัตติในทำนองเดียวกันทั้งหมด 10 ญัตติ เพื่อให้มีการพิจารณาศึกษาผลกระทบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาประมงไทยเป็นการเร่งด่วน ทั้งนี้ ปัญหาที่จำเป็นต้องมีการเร่งรัดดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนหรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ในทันที อาทิ ปัญหาที่ชาวประมงขอให้รัฐบาลเร่งรัดการช่วยเหลือชาวประมงในโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับชาวประมง ปัญหาที่ชาวประมงขอให้รัฐบาลเร่งรัดดำเนินการการซื้อเรือประมงออกนอกระบบคืนโดยเร็ว โดยให้รัฐบาลตั้งงบประมาณจำนวน 1 หมื่นล้านบาท ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในเรือประมงทะเล ปัญหาการประมงในน่านน้ำไทย ปัญหาการประมงนอกลำน้ำไทย ปัญหาอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมงไทย ปัญหาเกี่ยวกับกลไกการบริหารจัดการประมงทะเล ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้มีข้อสังเกตดังนี้

1. รัฐบาลควรเร่งรัดดำเนินการให้มีการรับซื้อเรือประมงออกนอกระบบโดยเร็ว
2. รัฐบาลควรมีการผ่อนปรนเรื่องการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศ โดยให้สามารถใช้ออกกฎหมายมาตรา 83 กรณีพิเศษของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม
3. รัฐบาลควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับประมงทะเล
4. รัฐบาลควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 19 มาตรา
5. รัฐบาลควรมีการจัดตั้งโรงเรียนการประมง ศูนย์ฝึกอบรมเจ้าของเรือประมง และศูนย์ฝึกชาวประมง
6. กรมประมงควรจัดหาเงินทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนผลักดันให้เกิดการผลิตเครื่องจักร เครื่องมือ หรือนวัตกรรม และเทคโนโลยี สำหรับการประมงทะเล
7. รัฐบาลควรส่งเสริมให้ภาคการศึกษาหรือมหาวิทยาลัย มีการวิจัยศึกษาและพัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของภาคการประมงทั้งระบบ

8. รัฐบาลควรส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สมาชิกฯ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ โดยได้ขอบคุณคณะกรรมการฯ ที่ทำให้มีการแก้ปัญหาการประมงในพื้นที่ที่ประสบปัญหาเนื่องจากหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการฯ นอกจากนี้ ยังเสนอแนะให้คณะกรรมการฯ ติดตามประเด็นอ่าวบ้านดอนให้มีการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน และขอให้มีตัวแทนของภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เพราะพื้นที่ดังกล่าวจะกลายเป็นแหล่งน้ำและแหล่งอาหารที่สำคัญ ส่งผลให้สามารถกำจัดนายทุน ผู้แสวงหาผลประโยชน์ในพื้นที่ และขจัดปัญหาการลักลอบแรงงานต่างด้าว อีกทั้งกรณีข้อพิพาทของอ่าวบ้านดอนควรมีหน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนกลาง รวมทั้งการเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ให้กับหน่วยงาน ทั้งในภาคสำรวจพื้นที่และภาคบริการในการให้ข้อมูลกับประชาชนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาอย่างสูงสุด กรณีที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปให้ใบเหลืองเนื่องจากผิด IUU หรือการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมนั้น เนื่องจากชาวประมงขาดความรู้ความเข้าใจ และกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นเป็นพระราชบัญญัติฉบับเก่าที่ไม่สอดคล้องกับ IUU ชาวประมงจึงได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ซึ่งรัฐบาลได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยยุโรปถอนใบเหลือง แต่วิธีการที่รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไข ทั้งการออกกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ขัดกับอนุสัญญากฎหมายทะเล มีการกำหนดโทษที่รุนแรงอย่างไม่เคยมีมาก่อน มีการออกกฎหมายในระดับรองถึงกว่า 200 ฉบับ มีการบังคับใช้ที่จ้องจับผิดด้วยความอคติ ไม่ให้ความเป็นธรรม ไม่ยอมรับเหตุผล และไม่ใช้หลักรัฐศาสตร์ในการดำเนินการ จนชาวประมงต้องถูกจับดำเนินคดีนับ 10,000 ราย และเสียค่าปรับนับล้านบาท

นายนิรศ ขำนุรักษ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์และประธานคณะกรรมการพิจารณาศึกษาและแก้ไขประมงไทย ตอบชี้แจงว่า ประเด็นอ่าวบ้านดอนนั้น คณะกรรมการฯ ได้ขอให้กรมประมงและศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศร ชล. ได้เข้ามาแก้ไขปัญหาเรื่องนายทุนบุกรุกพื้นที่ในการทำประมง ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้คลี่คลายไปแล้วในบางส่วน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ จะติดตามประเด็นนี้อย่างใกล้ชิดต่อไป สำหรับด้านปัญหาแรงงานต่างด้าวนั้น คณะกรรมการฯ ได้เสนอให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการลดขั้นตอนในการนำเข้าแรงงานในการทำประมง เนื่องจากประมงชาวไทยมีจำนวนลดลง ส่วนด้านกฎหมายนั้น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 เกิดขึ้นในขณะที่ไม่มีสภา ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวกระทบกับพี่น้องประชาชน จึงขอเชิญชวนให้สมาชิกฯ เสนอแก้ไขกฎหมายฉบับดังกล่าว เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับชาวประมง ทั้งนี้ หากสมาชิกฯ เห็นชอบรายงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งจะส่งต่อไปยังรัฐบาลเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ก็จะส่งผลให้สถานการณ์ด้านประมงพื้นฟูกลับมาอีกครั้ง

นายศักดิ์นัย นุ่มหนู รองประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ คนที่สาม ชี้แจงว่า รายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่มาจากความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และคณะกรรมการฯ จะผลักดันไปสู่การแก้ไขต่อไป

นางกัณตวรรณ ตันเถียร ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ชี้แจง โดยขอบคุณสมาชิกฯ และขออนุมัติที่ได้ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน และแสดงถึงความห่วงใยต่อชาวประมง ซึ่งจากข้ออภิปรายของทุกท่านมุ่งหวังให้มีการแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 เพื่อให้ชาวประมงมีทางออกและแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน สำหรับประเด็นปัญหาของชาวประมง

ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ นั้น คณะกรรมการฯ จะนำไปขับเคลื่อนต่อเพื่อเร่งรัดการแก้ไข ปัญหาให้ชาวประมงต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มุ่งหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไข ปัญหาประมงไทยให้สำเร็จลุล่วง เป็นธรรม และเป็นแนวทางให้รัฐบาลปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการ ประมง พ.ศ. 2558 และแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

ที่ประชุมเห็นชอบกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ เพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการต่อไป

ปิดประชุมเวลา 16.35 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร